

Мікаєлян В.В.

старший викладач

кафедри іноземних мов з курсом латинської мови

та медичної термінології

Вінницького національного медичного університету

ім. М.І. Пирогова

Мазайкіна І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри іноземних мов з курсом латинської мови

та медичної термінології

Вінницького національного медичного університету

ім. М.І. Пирогова

Костюк М.І.

старший викладач

кафедри іноземних мов з курсом латинської мови

та медичної термінології

Вінницького національного медичного університету

ім. М.І. Пирогова

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ**

У статті розглянуто питання теоретичної основи формування готовності студентів медичного університету до професійно орієнтованого іншомовного спілкування. Проаналізовано поняття “спілкування”, різні аспекти розвитку професійної спрямованості навчання майбутніх фахівців, показники готовності майбутніх спеціалістів до професійної діяльності.

Ключові слова: професійно орієнтоване іншомовне спілкування, ділове спілкування, професійне становлення, комунікативні уміння, професійна спрямованість.

В статье рассмотрены вопросы теоретической основы формирования готовности студентов медицинского университета к профессионально ориентированному иноязычному общению. Проанализированы понятия "общение", различные аспекты развития профессиональной направленности обучения будущих специалистов, показатели готовности будущих специалистов к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессионально ориентированное иноязычное общение, деловое общение, профессиональное становление, коммуникативные умения, профессиональная направленность.

The article considers the issues of theoretical basis for the formation of readiness of medical university students for professionally oriented foreign language communication. The concepts of "communication", various aspects of development of the professional orientation of future specialists training, readiness indicators of future specialists for professional activities are analyzed.

Key words: professionally oriented foreign language communication, business communication, professional development, communicative skills, professional orientation.

Актуальність статті. Розширення міжнародних контактів, посилення процесів інтеграції України в світову спільноту викликають потребу в фахівцях, професіоналізм яких залежить від рівня і якості сформованості у них сукупності компетенцій, найважливішою з яких є здатність до професійно орієнтованого спілкування, в тому числі іншомовного. Сьогодні випускник вищої школи повинен виявляти готовність вступати в професійно орієнтоване ділове спілкування з представниками інших країн, в тому числі в галузі медицини. Розширення міжнародної сфери професійної взаємодії в області

медицини характеризується значним збільшенням обсягу іншомовної інформації, широким використанням новітньої техніки і передових технологій, методів дослідження, діагностики та лікування. Однією з основних завдань навчання іноземної мови в медичному ВНЗ є пошук шляхів і засобів формування готовності студентів медичного вузу до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Постановка проблеми. У педагогіці професійної освіти накопичена теоретична база у вигляді досліджень, результати яких можна розглядати як передумови для подальшого вивчення проблеми формування у майбутніх лікарів готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Однак при всій безсумнівній теоретичній значущості та практичній цінності наукових робіт та їх важливості з точки зору підвищення якості підготовки майбутніх лікарів слід зазначити, що коло питань, пов'язаних зі специфічними проблемами формування у майбутніх лікарів готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, висвітлене недостатньо повно.

Аналіз досліджень щодо вивчення досвіду вирішення освітніх завдань, пов'язаних з професійною підготовкою студентів медичного університету в сфері професійно орієнтованого іншомовного спілкування, дозволив виділити низку протиріч:

- між зростаючою потребою в підготовці майбутніх лікарів, здатних здійснювати професійно орієнтоване іншомовне спілкування, володіють знаннями, вміннями, способами творчої діяльності в області професійного спілкування, і рівнем сформованості професійно орієнтованого іншомовного спілкування студентів медичного університету;

- між вимогами, що пред'являються до рівня розвитку професійно орієнтованого іншомовного спілкування студентів медичного університету, і нерозробленістю педагогічних умов досягнення відповідного рівня.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

На основі аналізу наукових і методичних джерел уточнити сутнісні характеристики, зміст, структурні компоненти професійно орієнтованого іншомовного спілкування студентів медичного університету.

Виклад основного матеріалу. Науковий прогрес охоплює різні сфери діяльності, в тому числі і медичної науки. В систему охорони здоров'я постійно впроваджується новітнє медичне устаткування, нові методи та засоби терапевтичного та хірургічного лікування. Щоб бути повністю поінформованим щодо цих нововведень, лікарю потрібно постійно ознайомлюватись не лише з науковими працями та досягненнями вітчизняних колег, а й співпрацювати із закордонними фахівцями та брати участь у проектах міжнародних організацій і співтовариств. Для успішного виконання цього завдання кваліфікований медичний працівник повинен бути готовим до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, яку покликане забезпечити вирішення завдань у сфері взаємодії з колегами, набуття професійного досвіду.

У зв'язку з вказаними обставинами істотно зростають вимоги до якості підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів. Виникає необхідність у посиленні уваги до проблем їхнього професійного становлення, розвитку комунікативних умінь та формування готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Істотний внесок у висвітлення сутності поняття «спілкування» зробили відомі українські вчені П. Гончарук, С. Гриценко, Т. Іщенко, С. Кириленко, Є. Коваленко, Т. Мельничук, В. Москаленко, В. Рибалка, О. Степанов, Ю. Трофімов, П. Щербань та ін.

В роботі Б. Д. Паригіна зазначається, що спілкування – це “складний і багатогранний процес, що може виступати в той саме час і як процес взаємодії індивідів, і як інформаційний процес, і як ставлення людей одне до одного, і як процес взаємовпливу один на іншого, і як процес співпереживання й взаємного розуміння один одного” [3, с. 178].

За визначенням М.С. Кагана “спілкування – це практична діяльність, тому що контакти між людьми припускають втілення переданої інформації в тій або

іншій системі знаків, які її матеріалізують, об'єктивують, щоб передати реципієнтам” [1, с. 84]. В свою чергу процес спілкування відбувається тоді, “коли людина, що вступає в контакт з іншою людиною, бачить у ній собі подібну й собі рівну, тобто суб'єкта, і тому розраховує на активний зворотний зв'язок, на обмін інформацією, а не на одностороннє її відправлення або зняття її з об'єкта” [1, с. 82].

Різні аспекти розвитку професійної спрямованості навчання майбутніх фахівців вивчали Г. Абрамова, О. Ф. Бондаренко, М. Боришевський, Л. Бурлачук, Н. Коломінський, А. Маслоу, В. Моргун, К. Роджерс, Т. Тітаренко, М. В. Савчин, Т. Яценко та ін.

На думку В. М. М'ясищева “кажучи про спрямованість або домінуюче ставлення, треба враховувати : а) ставлення людини до людей б) її ставлення до себе і в) ставлення до предметів зовнішнього світу” [2, с. 10]

Готовність до діяльності як особливий психологічний стан особистості розглядають в своїх роботах А. Гулеватий, І. Ковальська, О. Колесніченко, М. Кужель, В. Молотай, Р. Моцик, І. Окуленко, Л. Прудка, О. Сакалюк, Е. Сивохоп, О. Степаненко, Н. Єфімова та ін.

Проблема професійної спрямованості змісту іншомовного спілкування у вищих навчальних закладах знаходить відображення в працях В. Андрущенко, І. Бех, І. Бім, О. Волченко, С. Гончаренко, Р. Гришкова, Н. Дем'яненко, І. Зязюн, В. Жуковський, В. Ковальчук, В. Луговий, А. Максименко, Н. Муқан, О. Овчарук та ін.

Останнім часом, проблемі іншомовної компетентності і готовності до іншомовного спілкування приділяється неабияка увага і розглядається це питання, як одне зі складових професійної компетентності.

В роботах науковців зазначається, що готовність студентів-медиків до оволодіння іншомовним професійно орієнтованим мовленням можна вважати розвиненою, якщо вони володіють типами діалогів - обмін інформацією, розпитування та обговорення.

Виникає необхідність розроблення ефективних педагогічних технологій з метою навчання студентів-медиків іншомовному професійно орієнтованому спілкуванню. На думку О. Аніщенко, Л. Лук'янової технології навчання визначаються як «сукупність прийомів, дій, які виконуються у певній послідовності та допомагають реалізувати методи навчання, які забезпечують реалізацію певного підходу до навчання» [4, с. 75].

Дослідження Т. Дадлі-Івенса, М. Сейнт Джона, Т. Хатчінсона, А. Уотерса присвячені проблемам формування змісту навчання іноземної мови для спеціальних цілей.

Процес формування готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування студентів медичного університету набуде ефективності за таких педагогічних умов:

- розвитку в студентів рефлексивного ставлення до комунікативного аспекту майбутньої професійної діяльності;
- спрямованості на вдосконалення способів і прийомів професійно орієнтованого іншомовного спілкування;
- використання групових форм організації навчання, що моделюють соціальний контекст і способи спілкування майбутніх лікарів у ситуаціях професійної взаємодії;
- розвитку перцептивних, інтерактивних, комунікативних умінь студентів одночасно з корекцією їх ціннісних орієнтацій у сфері професійного спілкування.

Висновки. Підготовка майбутнього спеціаліста - це педагогічний процес, метою якого є формування та розвиток готовності майбутнього спеціаліста до виконання своїх професійних обов'язків. Він формується під час різноманітних видів діяльності та має за мету сформувати здібності ставити професійні цілі, підбирати способи їх досягнення, здійснювати самоконтроль та передбачати оптимальні методи підвищення продуктивності професійної діяльності. Готовність студентів-медиків до професійного іншомовного спілкування є характеристикою особистості майбутнього фахівця і сукупністю знань, умінь та

навичок, які майбутній лікар зможе задіяти для підвищення кваліфікації, розвитку професійних та особистісних якостей.

Література

1. Каган М. С. Мир общения : Проблема межсубъектных отношений / М. С. Каган. – М. : Политиздат, 1988. – 319 с.
2. Мясичев В.Н. Структура личности и отношения человека к действительности / В.Н. Мясичев. – М., 1956. – 180 с.
3. Парыгин Б. Д. Основы социально-психологической теории / Б. Д. Парыгин. – М. : Мысль, 1971. – 352 с.
4. Сучасні технології освіти дорослих : посіб. / авт. кол. : Л. Б. Лук'янова, О. В. Аніщенко, Л. Є. Сігаєва, С. В. Зінченко, О. В. Баніт, Н. І. Дорошенко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 182 с.